

שוב התושב ניצח בקרב

אריק בשן, "הקיבוץ", 12.12.2002

■ דוא"ל למערכת "הקיבוץ"

■ למדור "עיתונות"

92% מחברי גבת שללו את האפשרות, שבועז ירדני (נשוי לחברת גבת ואב לשלושה ילדים) יהיה מועמד או תושב בקיבוץ * אבל בהתערבות בית המשפט ולאחר ששונה תקנון הקיבוץ (אפשרות ל"חצאי משפחות") אושרה תושבותו של בועז ונפתח דף חדש ביחסים * סיפור (של מאבק) מהחיים

לפני כשנה וחצי התבקשו חברי גבת להחליט בהצבעת קלפי בכול הסוגיות השנויות במחלוקת בין הקיבוץ למשפחת ירדני. התוצאה הייתה חד-משמעית: 92% שללו את מועמדותו של בועז ירדני לחברות בקיבוץ, גם בקשתו ל"תושבות" נדחתה. מרבית החברים סברו, שהקיבוץ אינו צריך לממן את ייצוגה המשפטי של לירון, אשתו חברת הקיבוץ, בהליכים נגד הקיבוץ, שהיא מנהלת יחד עם בעלה וגם בקשתה לדירה מורחבת ונאותה למשפחה עם שלושה ילדים קטנים נדחתה ברוב מרשים. במהלך השבוע האחרון הופתעו החברים לדעת שהחלטתם, שהתקבלה לכאורה בהליך דמוקרטי ישיר, לא עברה את רף בית המשפט. בנסיבות העניין החליטו שני הצדדים, גבת והירדנים, לפתוח "דף חדש" ביחסיהם והגיעו להסכם פשרה.

בפשרה, שקיבלה תוקף של פסק-דין, מחקו שני הצדדים את תביעותיהם ההדדיות. הקיבוץ מצהיר, כי בועז רשאי להתגורר כ"תושב" בתנאים ובקריטריונים דומים לתושבים אחרים כול עוד הוא נשוי ללירון, שהיא חברה. עוד נקבע בפשרה, כי המשפחה תמשיך להתגורר בדירה המשפחתית המורחבת אליה עברה לפני זמן לא רב. למעשה רק בעניין אחד שנותר שנוי במחלוקת - הוצאות שכר-הטרחא לבא-כוח של ירדני (שתבע כ-100 אלף ש"ח) - קיבל בית-המשפט את טענות הקיבוץ וקבע, כי שני הצדדים כבר הוציאו בעבר סכומים נכבדים. "היות שמדובר בפשרה, שחסכה זמן והוצאות לשני הצדדים", סיכם בית-המשפט, "יש להעמיד את ההוצאות על סכום מתון של 6500 ש"ח, כולל מע"מ".

זכות המשפחה לדירה נאותה

הסכם הפשרה הביא לסיומו את אחד המאבקים הקשים ביותר, שהתנהלו לאחרונה בין משפחה לקיבוץ. הרבה כעסים, הרבה רגשות טעונים, שהובילו את הצדדים לעימות מורכב בבית המשפט המחוזי בנצרת. כאן המשפחה, באמצעות בא כוחה עו"ד גל פלג, גוללה פרשה עגומה, שנמשכה שנים: חברת הקיבוץ לירון, שנישאה לבועז ב-1993, התגוררה עמו לסירוגין בקיבוץ ומחוצה לו. בועז, שנפצע בעת מילוי תפקידו בצה"ל, עבד תחילה כמדריך נוער והיום הוא מנהל את מרכז הקליטה בנצרת. אחרי חופשה מיוחדת שקיבלה לירון החליטו בני הזוג ב-1997 לשוב לקיבוץ בניסיון להיקלט בו ובועז הודיע למזכירות על רצונו להצטרף כמועמד לחברות. לאחר תקופה של חצי שנה כתושב יהיה על מה לדבר, אמרו לו. אלא שמשוהו השתבש. בועז הציב סדרת דרישות, שסתר, לטענת הקיבוץ, את הנהלים לקליטת מועמדים ואת החלטות הקיבוץ ונהגיו. בין הצדדים נחתם הסכם המסדיר את מעמדו של בועז כ"תושב בר-רשות" והוא החל לשלם חודשית בעבור אחזקתו ואחזקת שלושת ילדיו. הקיבוץ טען, כי תקופת תושבותו של בועז הוגבלה, המשפחה טענה שלא כך הוא. הוויכוח נגמר במכתב מהמזכירות התובע מבוועז לעזוב את הקיבוץ עד סוף יוני 2000.

משפחת ירדני פנתה להליכים. הסמכות להכריע בנושא, טענה בבית-המשפט, נתונה בידי האסיפה ולא בידי המזכירות; המכתב שקיבל בועז מפר את הסכם התושבות שנחתם עמו; הקיבוץ יוצר אפליה בין חברים בני 40 ומעלה אותם הוא מעודד להביא בן/בת זוג המוכרים כ"תושבים בני רשות" לבין צעירים יותר מהם הוא מונע זאת. החלטות הקיבוץ בעניינה התקבלו בחוסר תום לב, משיקולים זרים ובמטרה לא כשרה להפעיל לחץ, שיגרום לעזיבתה את הקיבוץ, טענה המשפחה. השופט ד"ר נאווה אפל-דנון, שעוד בטרם נדרשה לתביעה הראשית קיבלה החלטה חד-משמעית בעניין זכות המשפחה לדירה נאותה: "אין הקיבוץ (גבת) יכול להתנות העמדת דירה מורחבת למבקשים (משפחת ירדני) במניעת שהותו של בועז (בעל של חברה) בדירה. אני מורה להעמיד לרשות המבקשים דירה בת 3 חדרי שינה ברמה המקובלת בקיבוץ לחברים בתנאים דומים וזאת תוך זמן סביר ולא יאוחר מחודשיים".

גבת נאלץ להחליף את דירת ירדני בת 40 המ"ר ולבטל את ההתניה, שלירון וילדיה יזכו בדירה רק אם לא תארח את בעלה, בניגוד להחלטות הקיבוץ. כנגד התביעה הראשית - לאפשר לבועז מועמדות או לחילופין תושבות - טענו באי-כוח הקיבוץ בתביעה שכנגד, שגבת אינו מאפשר, על-פי החלטותיו, קיום משפחות מעורבות, אלא מעל גיל 40. עוד טען הקיבוץ שהוא, כבעל זכויות החכירה בקרקע, רשאי לעכב "מתן זכויות נוספות" ללירון המאפשרת לבעלה להתגורר בדירתה בניגוד להחלטות, כדי להעביר מסר, כי הקיבוץ לא ישלים עם התנהגות המפרה את הסדר הפנימי.

בית-המשפט דחה מכול וכול טענות אלה. החלטות הקיבוץ בעניין, גרס, נגועות בחוסר תום לב, נוגדות את תקנונו, את החוק ואת עקרונות הצדק הטבעי.

לעצור את כדור השלג

הכיוון אליו הובילה השופטת אפל-דנון את עגלת המשפט לא הותירה הרבה סיכוי לעמדות גבת. אבל גם בקיבוץ עצמו קרו בינתיים כמה דברים, ששינו את תמונת המציאות. העיקריים בהם היו החלטת אסיפה מה-4.2.02, שמאפשרת ככלל מצב של "חצאי משפחות" - הבנת הקיבוץ, כי אין ביכולתו להפריד, משפטית, בין בועז ללירון. ומה שלא פחות חשוב היחסים העכורים בין המשפחה לקיבוץ השתפרו במהלך הזמן. בועז שילם את אחזקתו כנדרש ולא נרשמו חיכוכים בין המשפחה למוסדות. באי-כוח הקיבוץ, עורכי הדין גיורא מיכאלי ואסף שמשי ("בלטר, גוט, אלוני") אינם רואים בהשגת הפשרה כישלון מבחינת מרשיהם. "התיק הזה מלא מטענים והפשרה היא, שכול צד חזר בו מטענותיו, כול צד השלים עם המצב הקיים", אומר עו"ד מיכאלי. עמיתו, עו"ד שמשי, סבור, שהפשרה הייתה צורך בל יגונה משום ש"בינתיים מים רבים זרמו בירדן". "הקיבוץ הגיע למסקנה, שבמחלוקת כזו עדיף לנסות לעצור את כדור השלג וגם ניצחון, אם יושג, הוא ניצחון פירוס".

עו"ד פלג סבור, שמרשיו קיבלו בפשרה למעשה את כול מה שדרשו במשפט. לגבי יכולתם להתגבר על צלקות העבר הוא סבור, כי לחברים מלכתחילה לא היה משהו נגד בועז. "זה שהצביעו כפי שהצביעו במשאל לא בהכרח אומר שידעו על מה הצביעו. אנחנו טענו לאורך כול הדרך, שההצבעה ההיא לא הייתה משיקולים ענייניים".

בועז ירדני, סוף טוב הכול טוב?

ירדני: "חברי גבת מעולם לא התנכלו לי ולא הייתה תחושה, שכולם נגדנו. הפשרה שהושגה בבית המשפט משקפת לדעתי את עמדת מרבית החברים, שרצו לראות את סיום הפרשה. אין בלבי כנגד החברים, גם כאלה שהיו בעניין. יש לנו הרבה חברים טובים בקיבוץ, אנחנו מגדלים את ילדינו בלי חששות ובכלל תוכן החיים שלנו הוא הרבה מעבר לנושא הזה, שעכשיו בא אל קצו. אני לא מרגיש מנצח או שמישהו הפסיד. שני הצדדים הרוויחו".

דובי בנקיר, מזכיר גבת, לא היה אפשר ששני הצדדים ירוויחו מוקדם יותר?

בנקיר: "החלטת האסיפה בפברואר השנה, המאפשרת מצב של 'חצאי משפחות' בגבת, שינתה את המצב המשפטי. גם מגמת בתי המשפט, שלא ניתן להעמיד בפני חבר קיבוץ את הברירה 'קיבוץ או משפחה' היוותה מרכיב בשיקולים. נושאים אלה, כמו גם הסיכון הכרוך בהמשך ניהול התביעה ובכלל זה עלויות המשפט לקיבוץ, הביאו אותנו, בעצה אחת עם יועצינו המשפטיים, להחלטה על פשרה פרגמטית".

■ לכתבה קודמת בנושא "או בעלך או דירתך", "הקיבוץ", 23.8.02

■ תגובות - פורום אקטואלי

■ אל מפת האתר

■ להדפסה

■ חזרה